178 HER ÇOCUK ATEİST DOĞAR SAFSATASI VE LOGOTERAPİ

Viktor Frankl (1905-1997) Avustralya'lı bir nörolog ve psikiyatrdı. Yahudi bir aileden doğan Frankl ikinci Dünya savaşında Yahudilerin toplama kamplarına gönderilmesi sonucu kendini ölüm kusan bir kampta bulur. Öyle ki 3 sene kaldığı bu kampta sadece psikolojisini sağlam tutmayı başaranlar (sabredenler) savaşın bittiğini görüp kurtulabilecektir. Fakat bu anılarını anlattığı ve on milyonlarca satılan **"**İ**nsan**ı**n Anlam Aray**ışı**"** adlı kitabında[1] anlattıklarına bakılırsa orada insanın psikolojik sağlığını koruması pek mümkün değildir.

Hayatının bu üç senesinde adeta feleğin cenderesinden geçtikten sonra, savaş biter, kurtulur ve bugün Logoterapi denilen bir psikolojik terapi yöntemini geliştirir.[2] Logoterapiye göre anlamı olmayan bir hayatta başa gelen acılar yıkıcıdır, **insan ancak hayat**ı**na bir anlam y**ü**klerse ak**ı**l sa**ğ**l**ığı**n**ı** koruyabilir, anlam**ı** olan bir hayatta ac**ı**lar**ı**n da anlam**ı** vard**ı**r** ve bu anlam sizi hayatın ağır yüklerine karşı korur, dayanmanızı ve atlatmanızı sağlar. Klasik psikoterapiye göre insanın mutlu olması için psikolojik nevrozlarının (sinir rahatsızlıkları) atılması gerekir, fakat varoluşsal teori bu algıyı değiştirmiştir.

Varoluşsal teoriye göre, yerine bir anlam koymadan kaldırdığınız her nevroz insanda bir varoluşsal boşluk oluşturur. Bu yüzden Dr. Frankl Logoterapiyi geliştirmiş ve en bilinen psikolojik terapi ekollerinden biri olmuştur. Acı deneyimlerden yola çıkarak geliştirilen bu terapiye göre Dünya'da acılardan ve belalardan kurtulmanın çaresi yok, eğer insan, başına gelen acılara bir anlam arayışından vaz geçerse bu sıkıntılara dayanamayacaktır.

İlgili Makaleler

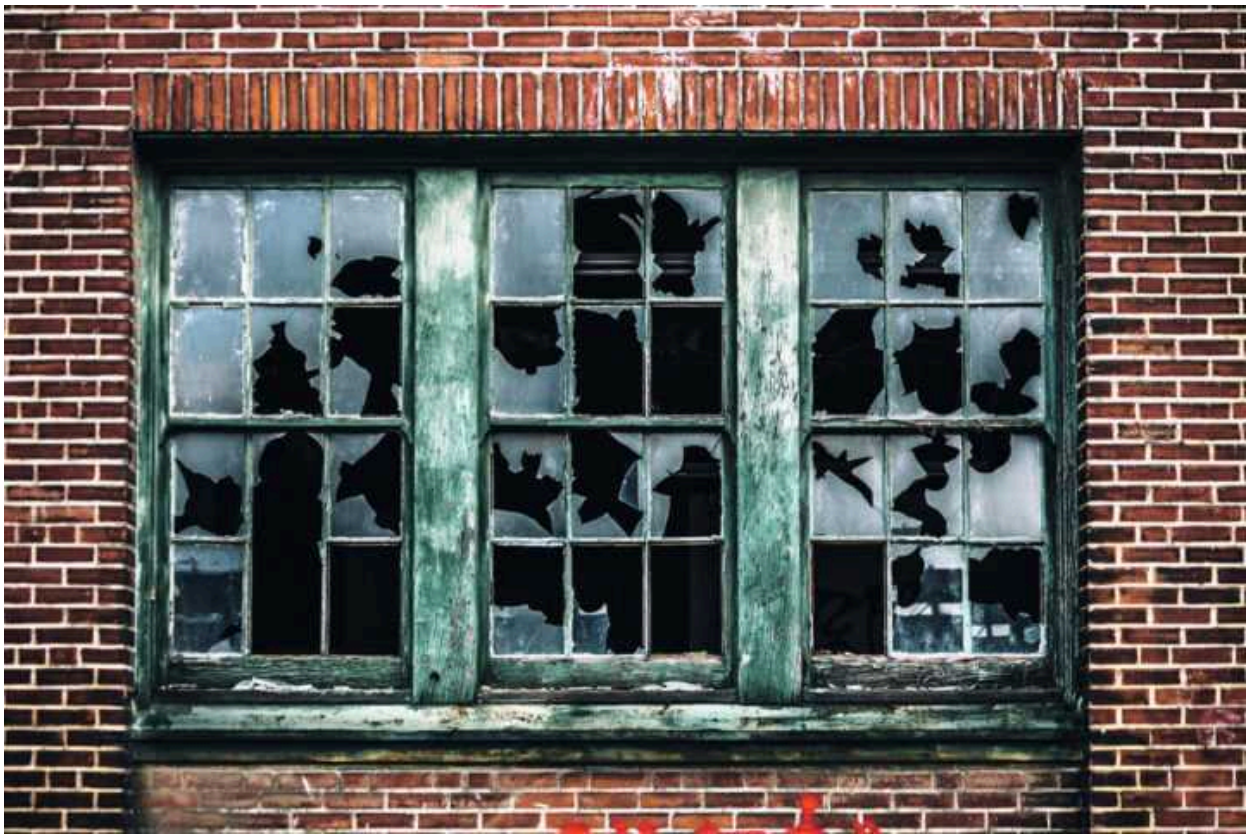

[174# Kırık Cam Teorisi ve Tebbet suresi](#) 12 Kasım 2019

Logoterapi'ye göre, bulunan anlam mutlaka dini bir anlam olması gerekmiyor fakat insanın sevdikleriyle birlikte ebedi yaşama ihtiyacına **Tanr**ı**sal bir anlamdan daha fazla g**üç** verecek bir anlam olmad**ığı** i**ç**in Logoterapi'de Tanr**ı**sal ve varolu**ş**sal anlamlar büyük bir yer tutar**. Frankl'e göre değerlerin asıl kaynağı Tanrı'dır [3]

Abdulkerim Bahadır'ın yazdığına göre [4] "Dört yaşlarında bir akşam uyumak üzereyken küçük Frankl, herkes gibi bir gün kendisinin de öleceği fikriyle ansızın irkildiğini anlatır. Yaşadığı bu tecrübe O'nda ölüm korkusundan çok, **hayat**ı**n anlam**ı**n**ı**n bunca ya**ş**ananlarla birlikte ö**l**ü**mle yok olup olmayaca**ğı sorusunu gündeme getirmi**ş ve bu nedenle büyük bir endişeye yol açmıştı. Özellikle okul sırasında karşılaştığı iki olay onun geleceğini derinden etkileyecekti. Bir gün Tabiat Bilgisi dersinde hocası, hayatın bir oksidasyondan, bir yanma mekanizmasından (Verbrennungsvorgang) ibaret olduğunu dile getirdiğinde Frankl, kendini tutamayarak ayağa fırlar ve "**e**ğ**er hayat anlatt**ığı**n**ı**zdan ba**ş**ka bir** ş**ey de**ğ**ilse, o zaman b**ü**t**ü**n bu ya**ş**ad**ı**klar**ı**m**ı**z**ı**n ne anlam**ı var?!" sözüyle hayatın anlamıyla ilgili endişesini dışa vurur. Yine günün birinde intihar eden öğrenci arkadaşının elinde açık vaziyette Neitsche'ye ait bir kitabın bulunması, Frankl'de dünya görüşü ile hayatın oluşumu arasında varoluşsal bir bağın olması gerektiği düşüncesini doğurur. **Bu olay Frankl ile Nihilizm aras**ı**ndaki sava**şı**n ba**ş**lang**ı**c**ı**n**ı** temsil eder**."

Bu ön bilgilerden sonra Tanrıtanımazların durumuna değinmek istiyorum. Hayatının yemek, içmek ve işe gitmekten daha derin varoluşsal anlamını bulmaktan vaz geçmiş, neden buradayım, beni yaratan kim, benden ne istiyor sorularını sormaktan uzak kalınca rahat

edeceğini sanan, kendince bu Dünya'da kozmik bir kaza sonucu olarak herhangi bir anlam taşımadan evrenin ücra bir köşesinde ortaya çıktığını düşünen ateistler için bu Dünya daha zor bir yer. Logoterapi'ye göre insan varoluşsal krizlere kulağını tıkayarak, arkasına atarak rahata eremez. Tam tersine bu durum onu daha çok psikolojik bir çıkmaza sokacak ve hayatına anlam arayacak şekilde yönlendirir. Eğer varoluşsal krizlerin ona getirdiği fırsatları her seferinde büyük bir inat ile teperse kendine eziyet etmekten başka bir işe yaramayacaktır. Çünkü Logoterapi insanın ancak deneyimlediklerine anlam bulabilirse psikolojik sağlığını koruyabileceğini ve Dünya'da rahat edebileceğini söyler. İnsan öyle tasarlanmıştır ve hayatına bir anlam vermeyen insanların anlam aramaları için sıkıntıya gireceği mekanizmalarla donatılmıştır.

Frankl'e göre insan, Felsefeyi, Psikolojiyi veya Psikiyatriyi bilmeden önce de hayatta neler olup bittiğini ve hayatın kendisinden birtakım beklentileri olduğunun farkına varır. Bu süreci Frankl, "önyansımalı antolojik tebriat" (pröreflexive antologische Selbstverstöndnis) kavramı ile açıklar.[4] Bu sayede insan hayatına yemek, içmek ve ölmekten daha derin anlamlar arayacak, etrafında gördüklerine kulaklarını tıkamayacak ve kendini bekleyen anlamsal gerçekliğe ulaşacaktır. Bu yüzden olsa gerek yapılan araştırmalarda ateistlerin psikolojik rahatsızlık ve depresyon geçirme oranı hayatının Tanrısal bir anlamı olanlardan 5 kat daha fazla olarak bulunmuştur.[5, 6]

Eski çağlarda birbirlerini hiç görmemiş ve hatta herşeyden tecrit olmuş kabilelerin bile herşeyin üstündeki tek Tanrı'ya inanmaları (putperestler içinde geçerli) insanın içindeki Tanrısal ve varoluşsal anlam arayışının bir kanıtıdır. Yine çok sayıda araştırma gösteriyor ki çocuklar ateist bir anlayışa değil Tanrısal bir anlayışa daha yatkındırlar. Detay için "Handbook of the psychology of religion and spirituality" kitabında sekizinci konuyu okuyabilirsiniz.[7] Kısaca insan ateist doğmaz çevresi tarafından ateist yapılır.

Çocukluk için en doğru tanım şu olabilir ki her çocuk boş bir sayfa olarak doğar, fakat çevresi onu yönlendirebilir. ateizm ise bir kabuldür, bir inançtır. Boş sayfa demek değildir. Çünkü ateistlerin varsayımlarına göre bile okuduk, araştırdık ve ateist olmayı tercih ettik argümanı geçerlidir. Dolayısıyla okuyup araştırdıktan sonra ateist olunuyorsa insan doğuştan ateisttir denmez. Boş bir sayfadır denir.

Sonuç olarak; her insan ateist doğar söylemleri, ateistlerin kendilerini kandırdıkları bir sözdür, gerçek Dünya'da insan için geçerliliği yoktur. Bunun yerine her insan içinde Tanrısal ve varoluşsal anlamını arama dürtüsüyle doğar demek daha tutarlıdır.

KAYNAKLAR

1. Frankl, V.E. and İ.A. Arayışı, Trc. Selçuk Budak. İstanbul: Okuyan Us, 2009.
2. Frankl, V.E., The will to meaning: Foundations and applications of logotherapy. 2014: Penguin.
3. BAHADIR, A. (2000). HAYATIN ANLAM KAZANMASINDA PSİKO-SOSYAL FAKTÖRLER VE DİN. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (6), 185-230.

4. BAHADIR, A., Psikoterapi’de Yeni Bir Yaklaşım: Logoterapi ve Viktor Frankl. Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi. 9(1).
5. Koenig, H.G., Religion and medicine II: Religion, mental health, and related behaviors. The International Journal of Psychiatry in Medicine, 2001. 31(1): p. 97-109.
6. Rasic, D., et al., Longitudinal relationships of religious worship attendance and spirituality with major depression, anxiety disorders, and suicidal ideation and attempts: Findings from the Baltimore epidemiologic catchment area study. Journal of psychiatric research, 2011.
7. Boyatzis, C. J. (2005). Religious and spiritual development in childhood. Handbook of the psychology of religion and spirituality, 2nd ed.